

14 ὁκτωβρίου 1879 τὸν ὥραϊον καὶ εἴτα δημοσιεύοντα λόγον του : «Περὶ τῶν προόδων τῆς χειρουργίας κατὰ τὰς τελευταίας δεκαετηρίδας».

Μέλος τῆς πανεπιστημιακῆς συγκλήτου ἐξελέγετο διαρκῶς καὶ διετέλει ἱατροσύνης ἀπὸ τοῦ 1865. Κατὰ δὲ τὴν πρό τινων ἐτῶν ὀρτασθεῖσαν πεντηκοδιετηρίδα τοῦ ἐν Βονωνίᾳ Πανεπιστημίου ἀπεστάλη ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου ὡς ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ εἰς αὐτὸ, ἀνακινώσας πρὸς τοὺς αὐτόθι συνελεθόντας δοφίους τῆς Ἑσπερίας σπουδαίαν πραγματείαν.

Σύναμα δ' ἐπεφορτίσθη τότε καὶ τὴν ἐπίσκεψιν τῶν ἐν Ἰταλίᾳ Πανεπιστημίων, ἐπιστημονικῶν φροντιστηρίων καὶ θεραπευτηρίων, τὰς δὲ περὶ αὐτῶν μελέτας του πρό τινος ἐδημοσίευσεν.

Ἡ τε ἐλληνικὴ καὶ ἄλλων κρατῶν κυβερνήσεις ἐτίμησαν τὰς πρὸς τὴν ἐπιστήμην, τὰ γράμματα, τὴν ἀνθρωπότητα ὑπηρεσίας αὐτοῦ δι' ἀνωτέρων παρασῆμων.

Ἀφιερωθείς δὲ τῇ ἐπιστήμῃ ὁ Ἀρεταῖος εἰργάζετο ἀόκνως ἀφαρμόζων πᾶν ὅ,τι νέον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ.

Ὁ θάνατος δὲ τοιοῦτου ἐξόχου ἐπιστήμονος καταλείπει κενὸν δυσαναπλήρωτον ἐν τῇ Ἑθνικῇ Πανεπιστημίῳ, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ὁποῖου, ὡς γράφει ἐν τῇ διαθήκῃ του, ἐμόχθησε μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς αὐτοῦ.

Τὸ μέγιστον μέρος καὶ περιουσίας αὐτοῦ ἀφιερῶν ὁ ἀοιδίμος καθηγητὴς τῇ Ἑθνικῇ Πανεπιστημίῳ, ὅπως δι' αὐτοῦ ἀνεγερθῇ ἐν Ἀθήναις Νοσοκομεῖον, περιλαμβάνον 45 ἕως 50 κλίνας, ὑπὸ τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν :

Χειρουργικὴ καὶ γυναικολογικὴ κλινικὴ

ἰδρυθεῖσα ὑπὸ

Θεοδώρου καὶ Ἑλένης Ἀρεταίου.

Τὸ ὄνομα τῆς συζύγου αὐτοῦ. ἥτις μετ' ἐκφράσεων λατρείας ἀλθροῦς ἀναφέρεται ἐν τῇ διαθήκῃ του ἐζητήσεν ὁ Ἀρεταῖος ὅπως τεθῇ ἐν τῇ ἐπιγραφῇ, διότι αὐτῇ, λέγει, εἰς τὴν περὶ τὴν οἰκιακὴν οἰκονομίαν ἱκανότητα αὐτῆς, ὀφείλει τὰς ἀπαρχὰς τῆς περιουσίας του. Συγχρόνως δ' ὥρισεν ὅπως, ὅποταν ἡ Ἀκαδημία ἀρξῇ λειτουργοῦσα καὶ ὀρίζουσα διαγωνίσματα ἢ βραβεῖα ἐπιστημονικά, τὸ Πανεπιστήμιον χορηγῇ δραχμ. 1000 κατ' ἔτος πρὸς ἰδρυσιν γέροντος χιλιοδράχμου ἐτησίου ἢ δις χιλιοδράχμου κατὰ διετίαν, καὶ ὅπερ φέρον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ν' ἀνήκῃ εἰς τὸ τμήμα τῆς ἱατρικῆς ἢ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν.

Τοιοῦτος δ' ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφία ὁ ἀνὴρ, ὃν ἐκάλυψεν ἡδὴ ἡ αὐτὴ γῆ. Ὅποιον δὲ τὸ μέγεθος τῆς ἀπωλείας, ἢν ὑπέστη ἡ ἐλληνικὴ ἐπιστήμη, ὅποιον τὸ πλῆγμα, ὅπερ ὑπέστη ἡ ἀκαδημαϊκὴ νεότης, διελάλουν εὐγλώττως τὸ μέγα ἀλθρῶς πένθος, ὅπερ κατέλαβε τοὺς τε φοιτητὰς, συναδέλφους καὶ πάντας τοὺς γνωρίσαντας αὐτόν.

Τὴν μνήμην σου, σεβαστὴ καθηγητά, θὰ περιθάλλῃ ἐν τοῖς κόλποις αὐτοῦ τὸ Ἑθνικὸν Πανεπιστήμιον, ὡς τὸ πολυτιμώτατον ἀγαθόν, ὡς κέντρον ἐπιστημονικοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ ἐπιστημονικῆς ἐθελοθυσίας. Ἡ μνήμη σου θὰ διατελῇ μεταδιδომὴν

ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν, ἀείποτε ζῶσα καὶ θάλλουσα ἐν τῇ εὐγνωμοσύνῃ τοῦ ἔθνους σου, ὑπὲρ οὗ λαμπρῶς ἠθλοῦσας.

Κ. ΚΟΚΚΟΛΑΤΟΣ.

Ο ΑΧΑΝΗΣ ΩΚΕΑΝΟΣ.

Εὐλαμπῆς δέλιχ αἰθρίας ἡμέρας διὰ τοῦ παγχρόσου τοῦ φωτός μανδύου τὴν φύσιν περιέβαλλεν· ἐπὶ τοῦ λόφου αἱ τηλεθόσσαι δάφναι ἐκυρτοῦντο ἐρατεινῶς ἐν' ἀποφύγῳ τὴν ἐλαφρὰν τῆς αὔρας θωπεῖαν. Ἐν τῷ χλοανθεῖ πεδίῳ νεαροὶ ποιμένες καὶ ποιμενίδες εὐμειδεῖς ἤλουν εὐθύμως καὶ συνωροῦντο κυκλικῶς ἀλληλοκρατούμενοι τὰς χεῖρας ἀπὸ τῶν καρπῶν· καὶ ἡ ἀπὸ τοῦ λόφου προσπνέουσα ζεφυρίτις, πλήρης ἤδη τοῦ ἀγνοῦ μύρου τῆς δάφνης, ἦν κατῳρθωσεν ἵνα θωπεύσῃ, διήρχετο ταχεῖα τὸν φαῖδρον κύκλον τῶν νεανίων, ἀνῆρπαζεν ἐν παιδιᾷ τὴν κυματόεσσαν τῶν παρθένων κοίλιν, ἐρρίπιζε τὰς μορφὰς αὐτῶν, καὶ κλέπτουσα ἀπὸ τῶν ἀπλῶν τοῦ χοροῦ χειλῶν τὰ πτερύοντα τῶν ἁγμάτων ἔπαιε, ἐσκέδαζεν αὐτὰ μακρὰν, μακρὰν, δεξιᾶ, ἀριστερᾶ, τέλος δὲ ἀπαυδῶσα, ἐπέρριπτεν αὐτὰ εἰς τὰ ὦτα τῆς εἰς δάση κεκρυμμένης Ἥχους, ἥτις ἐν ἀκαρεῖ μυριάκις αὐτὰ ἀνεσάλπιζε.

Κατῆλλον τοῦ λόφου, διέβην τὴν κοιλάδα καί, φθῆσα εἰς τὴν πύραλον ἔστην πρὸ τοῦ ἀχανοῦς ὠκεανοῦ. Ἡπλοῦτο οὗτος πρὸ ἐμοῦ εὐρύς, ἀτέρμων, λείος γλαυκόφαιος· τὸ αἶμαρρον αὐτοῦ κύμα ἀενάως ἐρχόμενον, ἀενάως προσέπιπτεν ἐπὶ τῆς πετρώδους ρηγμῖνος καὶ ὠγκοῦτο, ὕψοῦτο, ἐπάλλετο, οἶονεῖ προσπαθὼν ἵνα ὑπερβῇ αὐτὴν καὶ μετ' ὀρμῆς πλημμυρήσῃ ἐπὶ τῆς ξηρᾶς. Ἀλλὰ χεῖρ ἀφανῆς, χεῖρ σιτῶν, ἡ χεῖρ ἡ ἀπτουσα τοῦ ἡλίου τὸν αἰέφωτον λύχνον καὶ βάφουσα εἰς θαυμασίας θάλλους χοιρὰς τὰ καλλιπέταλα ἄνθεμα, ἡ χεῖρ ἡ ἀπλοῦσα ροδίνην αὐλαίαν ἐπὶ τοῦ αἰθέρος ἐν αὐγῇ καὶ σπείρουσα ἐπ' αὐτοῦ μυριάδας ἀδαμάντων ἐν σκοτίᾳ, ἡ χεῖρ ἐκείνη, λέγω, ἡ πανίσχυρος, ἡ τῶν τεσσάρων ἀκρατῆτων στοιχείων τὴν ὀρμὴν ἐν τῇ παλάμῃ συνέχουσα, ἀκόπως τὸ θρασὺ κύμα ἐκώλυσε· τότε δ' ἐκείνο καθορῶν ἐαυτὸ τόσῳ ἀνίσχυρον πρὸ τῆς τὴν φύσιν ἡνιοχούσης ἀοράτου χειρός, ἐπανεπίπτεν ἀφ' ἑνὸς βαθύν ῥόχθον, οἶονεῖ ὁπόκωφον στόνον ἀπογοητεύσεως.

Καὶ ἐν ᾧ χρόνῳ τὸ βλέμμα μου ρεμβῶδως ἐπ' αὐτοῦ ἐπλανήτο, ὁ νοῦς μου ἐφέρετο πρὸς ἀχανεῖς, ὡς ἡ ἔκτασις ἐκείνη τοῦ ὕδατος λογισμούς. . . .

Μέσῳ τοῦ πόντου τοῦ γλαυκοῦ, τοῦ πόντου τοῦ [ἀπείρου, ὅπου κυλῖονται ὄωροι ἀφροσπεφῶν κυμάτων θορυβουμένων εἰς πνοὰς ἀνέμου καὶ ζεφύρου ὡς ὑπὸ πτέρυγ' ἀραιὰν πνευμάτων ἀοράτων,

μέσῳ τοῦ πόντου τοῦ μεδοῦ εἰρηνικῆς γαλήνης,
ὃν ἄνωθεν λευκόφαια ἐπισκιάζουσιν νέφη,
ἐνθα παφλάζει ἡ ροὴ τῆς ἡρεμαίας δίνης
καὶ προχωρεῖ, καὶ προχωρεῖ δίχως ποτὲ νὰ στρέφῃ.

εἶδον βουνοῦ τὴν κορυφὴν ἣν λούουσι χειμῶνες
καὶ δίχως ἡ μανία τῶν νὰ τὴν πατάξῃ δύνουν,
καὶ μόνον ἀπομένονσαι αἱ ἄσπιλοι χιόνες
ἀμφιδόλον λευκότητα, ὅταν νυκτώσῃ, χύνουν.

Στεργὸν καὶ χιονόλευκον ὡς γίγας ἐκ μαρμάρου
ὑψοῦται γαῦρον τὸ βουνὸν ἐν μέσῳ τῶν κυμάτων·
ἀναίσθητον καθὼς αὐτὸ τὸν ἀρμαρον τῆς Πάρου
ἀκούει τοὺς ψιθύρους τῶν καὶ τὰ στενάγματά τῶν

Ἐνίοτε χρυσὴ ἀκτίς τοῦ δύνοντος ἡλίου
ἡ φῶς αὐγῆς καταφιλοῦν τὸ ρόδον ὕπερ θάλλει
δίκην στεφάνου λαμπεροῦ, στεφάνου οὐρανοῦ
τὴν κορυφὴν τὴν ἄδατον τοῦ ὅρου περιβάλλει,

Καὶ τότε, τότε, ἡ λευκὴ χιὼν χρυσιζομένη
τὸ παριστᾷ ὡς ὑψηλὴν εἰκόνα μεγαλείου
ἣν σέβεται ἡ θύελλα ἂν πνέῃ μνησμένη
καὶ στεφανοῖ ἐν θαυμασμῷ ἡ δύσις τοῦ ἡλίου.

Ὡς ὅγε οὐρανόμυκτες, ὧ γίγα τῆς θαλάσσης
ὃν σέβεται ἡ θύελλα καὶ στεφανοῖ ἡ δύσις!
ὁ ἀναξ τῆς ἐκτάσεως εἶδαι αὐτῆς ἀπάσης:
τὸ κύμα εἶναι θρόνος σου καὶ κράτος σου ἡ φύσις.

Πῶς ἦθελα τὴν κορυφὴν αὐτὴν τὴν πελωρίαν
ἦν, πρώτην, ἂν περιχυθῇ, ὁμίχλης θέλει κρύψει,
ἐγὼ νὰ ἔχω κλίμακα ὑψίδατον εὐθείαν
καὶ νὰ πατήσω ἐπ' αὐτῆς ν' ἀνέλθω εἰς τὰ ὕψη!...

Νομίζω ὅτι μετ' αὐτῶν συκοινωνεῖ ἐκεῖνη...
πλὴν καὶ ἂν ἦναι χαμηλὴ ἕως ἐκεῖ νὰ φθάσῃ,
ὁ ἀετὸς ὅς τις πετᾷ ἐπάνω τῆς καὶ κλίνει
μὲ τὰ πτερὰ του δύναται νὰ μὲ ἀναδιδάσῃ.

Ἦθελα τέλος, ὅπως σύ, ὀρθὴ καὶ μαρμαρίν,
ἐπὶ αἰῶνας ἀπαθῆς, ἐπὶ αἰῶνας ζῶσα,
νὰ θεωρῶ τὸν οὐρανόν, τὸ σύμπαν ἐν γαλήνῃ,
τῆς οἰκουμένης τὴν ζῶν νὰ θεωρῶ διγῶσα!...

Οὕτως, ἐπάνω, ὑψηλὰ καὶ τῶν αἰθέρων πέραν
εἰς ὕψι ὑπερνέφελα, εἰς σφαίρας ιδεώδεις
ἐν αἷς δὲν ἔχει ἡ αὐγὴ ἡ πάμφωτος ἐσπέραν
καὶ ἄς μᾶς κρύπτουν τοῦρανοῦ οἱ θόλ' οἱ σαπφειρώδεις.

Ὡκεανὸς ἀπέραντος, βαθὺς ἐπαιωρεῖται
καὶ εἶναι ἄπειρος καθὼς ὁ Πλάστῃς εἶναι μόνον·
ὑπὸ ἰσχύος ἀφανοῦς ὁ ροῦς του διωθεῖται
καὶ εἶναι ἡ θάλασσα αὐτῇ· ὁ πόντος τῶν αἰώνων.

Πάντοτε ῥεεῖ δίχως πλὴν ποτὲ του νὰ ἐκρένῃ.
ἀέρων κοίτη συγκρατεῖ τὸ ῥεῖθρον τὸ εὐρύ του
Θεοῦ πνοή, γλυκὺς βορρᾶς, ἐπάνω του προσπνέει
καὶ εἶναι, εἶναι ὁ Θεὸς ἡ ἄρρητος πηγὴ του...

Ἐκαστον κύμα του αἰὼν κ' οἱ παφλασμοὶ του ὕμνοι
οὐς ἀσιγήτως ἀνυψοῖ πρὸς τὸν Θεὸν ἡρέμα·
ἀπλοῦνται ὡς ἀκύμαντος γαλινναῖα λίμνη
καὶ εἶναι ἡ γαλήνη του τοῦ Ποιητοῦ τὸ βλέμμα.

Ναί! ἂν ἡ λαίλαψ κάποτε πνοὴν λυσσώδη χύνη
ρίπτει τὸ βλέμμα ὁ Θεὸς καὶ ἡρεμεῖ ὁ κλύδων
καὶ πάλιν ὡς μεϊδιάμα προβάλλει ἡ γαλήνη
κ' οἱ ἀργυρόλευκοι ἄφροὶ δίκην ἀγνῶν ἐλπιδῶν.

Ἄν αἰθριάσῃ κάποτε μεϊδιάμα τοῦ Πλάστου
ἐπάνω του προσπίπτουσιν αἱ λάμψεις του ἐκεῖναι·
καὶ τ' ἀνακλῶντα κύματα τὰς θείας καλλονὰς του
Χρυσοῖ αἰῶνες λέγονται, χρυσοῖ αἰῶνες εἶναι.

Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γλαυκοῦ ὠκεανοῦ ἐκεῖνου
ὅστις καλεῖται ἄπειρος ἐκεῖ αἰωνιότης
ἐπάνω θρόνου λάμποντος, χρυσοῦ, ἀδαμαντίνου,
ὡς σύ, ἐδῶ, βουνόν, οἰκεῖ ἡ Ἀναρχὸς Θεότης.

Εἶναι ἡ μορφή της ἄφραστος καὶ σέλας Ἀληθείας
ὡς σὲ τοῦ Φοῖβου ἡ ἀκτίς, ἐκεῖνην περιβάλλει·
θαυδοὶ δὲ τῶν ὀμμάτων μας τὰς βλέψεις τὰς θραδείας
φωτὸς αὐλαῖα κρύπτουσα τὰ ἱερὰ Της κάλλη.

Πνεῦμά μου, στῆσον τὰ πτερὰ! ὦ φαντασία, στήθι!
ἐμπρός εἰς τὴν Θεότητα μὲ θράδος πλανωμένη,
κ' εἰς τοῦ πελάγους τάχανι καὶ βαρυσώδη στῆθι,
αἰῶνης ἡ πτέρυξ σου ἀργὴ καὶ κεκμηκυῖα μένει!...

Ἀπὸ τὰ κύματα αὐτὰ τῶν ἀχανῶν αἰώνων
φεῖ ὁ Πλάστῃς κ' εἰς ἡμᾶς σταγόνα μίαν θάινει
καὶ ἥλιος ὑπέρτερος τὸ Ἀπειρον χρυσόνον
τὴν ἐξατμίζει, καὶ ἐκεῖ αὐτὴ ἐπαναθαίνει.

Καὶ ὡς τὰ κύματα αὐτά, βουνόν, ἐμπρός σου κλίνουν
καὶ ὁ ποῦς σου θραύει τὴν ἡχώ τοῦ σιγανοῦ τῶν
[βρόντου
κ' ἐκεῖνα πρὸ τοῦ Ἀνακτος ἔρχονται, πίπτουν, δύνουν
καὶ προσκυνοῦσι θίγοντα τὴν ἄκραν τῶν ποδῶν Του!

Ὡς πόντε, προσιτὴ εἰκὼν τῆς αἰωνιότητος ἐπὶ γῆς,
κοινὴν αὐτὴν πᾶσι τοῖς ἐπὶ γῆς ἀποφαίνουσα· ὦ οὐ-
ρανέ, ἀπρόσιτος ταύτης ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ αἰθέρος εἰ-
κὼν δηλοῦσα ὅτι δέον ἔνα ὑψωθῇ τὸ ἡθικόν ὃν ὅπως
φθάσῃ μέχρις αὐτῆς· ὦ μεσοπόντιον βουνόν, τὸν
Ἀνακτα τῶν αἰώνων παριστῶν, ὑπερύψηλος στήλη,
τὰς δύο ταύτας μεγαλοπρεπεῖς τοῦ ἀπείρου εἰκόνας
συναπτούσα! Ἐφ' ἡμῶν ὡς ἐπ' εὐρείας καὶ ἡρέμου
ἀγκάλης μετὰ πόθου ῥιπτόμενον ἐπαναπαύεται τὸ
πνεῦμα ἡμῶν, ὅπερ ἐσχεῖ ἐν τῇ φύσει τὸ ἀχανές καὶ
ἐν αὐτῷ τὸ Θεῖον ἐπιζητεῖ.

ΚΟΡΝΗΛΙΑ Α. ΠΡΕΒΕΖΙΑΤΟΥ.

ΠΛΟΥΣΙΟΣ ΓΑΜΟΣ.*

Δὲν ἠδύνατο λοιπὸν ν' ἀναμείνῃ ἐπὶ πλέον καὶ τὸ
ταχύτερον, τῇ ἐπιούσῃ αὐτῇ, ἔδει νὰ ἐκτελέσῃ τὴν
ἀπόφασιν αὐτῆς, ἄλλως θὰ ἦτο λίαν ἀργή.

Ὅταν ἔφθασεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι δὲν ὑπῆρχεν
έτέρα διέξοδος εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς πλὴν τοῦ θανά-
του, γαλήνῃ κατεκάλυψε τὴν ψυχὴν αὐτῆς, γαλήνῃ,
ἣν παρέχουσιν αἱ ὀριστικῶς ληφθεῖσαι ἀποφάσεις.
«Θ' ἀπέθνησκε· ναι! θ' ἀπέθνησκε, καὶ τὰ πάντα
οὕτω θὰ ἔληγον». Ὅταν ὁμως παρετήρησε τὸν θάνα-
τον τόσον πλησίον αὐτῆς, ὅταν ἡσθάνθη τὴν παγερὰν

*) Ἰδε ἀριθ. 25, σελ. 461—463.